

La Llei d'Educació a Catalunya: Reptes i oportunitats

<<Gràcies als responsables del Consell Escolar Municipal de Barcelona per convidar-me a presentar la Llei d'Educació, recentment aprovada el passat mes de juliol pel Parlament de Catalunya. Valoro molt positivament que el CEMB hagi volgut dedicar l'acte d'obertura del curs 2009-2010 a conèixer la Llei d'Educació de Catalunya, i us agraeixo l'oportunitat de compartir-la amb vosaltres, en un moment en què l'Educació s'ha situat en un dels eixos més rellevants del progrés de la nostra societat, com un dels factors clau del canvi que el país necessita.

Agraeixo la presència de tots vosaltres, membres dels consells escolars de la ciutat de Barcelona, des del consell escolar municipal, els consells escolars de districte i representants municipals als consells escolars de cadascun dels centres de la ciutat.

Tenint en compte que la Llei d'Educació consta de 12 Títols, 205 articles, 28 disposicions addicionals, 11 transitòries i 4 disposicions finals distribuïdes en gairebé 100 pàgines, i el temps de què dispo, he considerat fer una exposició de la llei centrada en tres blocs:

-**El primer**, referit a les finalitats de la llei i als elements clau que regula.

-**En el segon bloc**, abordaré el desplegament de la Llei d'Educació.

-I un **tercer bloc** més lligat a les línies estratègiques d'actuació que emmarca la LEC, centrades, en el seu desenvolupament, a la ciutat de Barcelona a través del Consorci d'Educació.

Des del mes de juliol Catalunya ja té una Llei d'Educació pròpia; per primera vegada en la història del país hem aconseguit el repte que el Parlament de Catalunya, amb un ampli consens, aprovés la Llei d'Educació de Catalunya, que hem dit la volíem com a Llei de País.

Per tant, ara ens correspon desplegar-la en totes les seves potencialitats i també "socialitzar, compartir, fer-nos nostres, de tots", determinats conceptes i intencions que ens impliquen i fan necessària tota la societat.

1. QUINES SÓN LES PRINCIPALS FINALITATS QUE PERSEGUEIX LA LLEI?

La LEC persegueix la construcció del **Model Català** d'educació. Un model d'**equitat** i **l'excel·lència**. L'**Equitat**, com a igualtat d'oportunitats d'accés i de promoció, i **l'Excel·lència** com a principi de qualitat del sistema educatiu, entesa com la possibilitat

de potenciar al màxim la capacitat de les persones, de totes les persones, amb l'horitzó de tenir ciutadans preparats.

Per a assolir aquest model que volem, les finalitats que persegueix la llei s'inscriuen, entre d'altres, en les següents línies estratègiques de transformació i modernització:

- Enfortir les escoles i instituts com institucions de prestigi i peces clau per a la cohesió social.
- Regenerar la relació de confiança entre escola i societat i al revés, entre la societat i l'escola.
- Aconseguir el prestigi i el reconeixement imprescindible per a mestres i professorat.
- Millorar els resultats i la continuïtat formativa del nostre alumnat.
- Resoldre els dèficits i mancances que encara tenim amb la dedicació de recursos suficients i ben gestionats.
- Solucionar l'equilibri imprescindible i enriquidor entre escola pública i escola concertada.

Aquestes finalitats les podrem assolir si aconseguim superar determinats binomis, d'entre els quals en recullo vuit :

- D'un model reglamentista (jacobí) a un model obert i, per tant de foment de l'autonomia. Això és, pretenem passar d'un marc normatiu que constreny i minva possibilitats a un marc que les obre (gairebé) totes.
- D'un control i èmfasi en els processos, en el què, en el com, en l'esdevenir, a una avaluació dels resultats, de l'assoliment dels compromisos adquirits. La creació de l'Agència d'Avaluació del sistema educatiu serà un dels seus principals exponents.
- D'una mirada uniforme (alumnes homogenis, centres homogenis, territoris iguals) a solucions adaptades (adaptades a alumnes heterogenis).
- D'un model centrípet (basat en l'activitat en el centre) a un model obert i centrífug (que té en compte l'entorn –barri, zona escolar, municipi-).
- D'una funció docent condicionada per la rigidesa del sistema a una funció docent dinàmica i ambiciosa.
- D'una visió separada sobre les responsabilitats d'escolarització dels centres públics i dels privats concertats a un model únic de Servei d'Educació de Catalunya en la compartició de responsabilitats i en l'escolarització equilibrada de l'alumnat.

-D'una participació "formal" de les famílies a través de l'AMPA i del Consell escolar a una implicació i compromís recíproc entre centres i famílies per fer un seguiment del procés educatiu des seus fills i filles.

-D'un treball "independent" de les administracions a un model compartit, de suma d'esforços i de coresponsabilitat, on la proximitat és el principal valor per detectar i donar resposta a les necessitats i demandes de la comunitat educativa d'un territori.

1.1. Quins són els elements clau que regula la LEC que faran possible aquests canvis?

En destaco els següents:

-Implicació mútua de família i centre en l'educació de cada alumne.

-Carta de compromís educatiu (art. 20) que haurà d'aprovar el consell escolar de centre. El Departament elaborarà un document d'orientacions perquè els centres elaborin la Carta, on hi haurà les normes bàsiques de convivència i el projecte educatiu. Les famílies de cada centre s'han d'avenir a compartir els principis que la inspiren.

-Dret dels pares a rebre informació sobre aspectes rellevants de l'educació dels seus fills (art. 25.1) i deure de respectar el projecte educatiu (art. 25.3)

-promoure mesures per conciliar horaris laborals i horari de relació de la família amb el centre (art. 25.4).

-El Servei d'Educació de Catalunya. El SEC és prestat per tots els centres públics i privats sostinguts amb fons públics, com a garantia fonamental de l'equitat del sistema (art. 42).

-Escolarització equilibrada i en condicions d'igualtat de l'alumnat en el SEC, a través de:

- Comissions de garanties d'admissió i OME (art. 46)

- Reserves, modificacions de ràtio per a l'alumnat amb nee en una mateixa zona (art. 48).

-Nova denominació dels centres públics, de CEP i CEIP a **Escola** (art. 75), i d'IES a **Institut** (art. 75), amb una nova tipologia, l'**Institut escola** (art. 75.1).

-Manteniment de la doble denominació genèrica "**llar d'infants/escola bressol**" per als centres 0-3.

-Autonomia de centres (art 90 a 103), basada en el **caràcter propi** de cada centre, que inclou els trets definidors de l'escola pública catalana: inclusiva, laica i respectuosa amb la pluralitat.

-El Projecte educatiu, com la màxima expressió de l'autonomia dels centres (pedagògica, organitzativa i de gestió dels recursos). Recull la identitat, els objectius, orienta l'activitat del centre amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu.

-Carrera professional basada en el reconeixement de les contribucions per al millorament de les pràctiques educatives, del funcionament dels centres, de la relació amb la comunicat educativa; canvis en la **Funció pública** docent per adequar-la a aquests centres autònoms amb PEC específics; ordenació general en cossos i especialitats (art. 112, disp. add. segona i disp. add. novena); caracterització dels llocs de treball docents (art. 114 i art. 115); caracterització dels sistemes de provisió (art. 123) i creació d'un sistema de provisió especial (art. 124); establiment d'una carrera professional docent (graus docents, art. 131; categoria de sènior, art. 132), que comporta –juntament amb l'EBEP- una nova definició del sistema de retribucions complementàries (art. 136).

-Enfortiment i rellevància especial de les direccions dels centres públics. Reconeixement com a autoritat pública en l'exercici de les seves funcions; selecció i nomenament (art. 143); el projecte de direcció, en connexió amb el projecte educatiu del centre autònom (art. 144); reconeixement de la funció directiva (art. 145); règim jurídic específic del personal directiu docent (art. 116).

-Els ens locals en l'administració de l'educació. Tenen la condició d'Administració educativa en l'exercici de les competències pròpies. Destacar el règim especial de la ciutat de Barcelona. El Consorci d'Educació de Barcelona, com a ens associatiu, gestiona les competències que li atorga la Llei 22/1998, del 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona. Les modalitats de coresponsabilització entre ambdues administracions es regulen en l'art. 162.

-Organització territorial de l'Administració educativa de la Generalitat.

Zones educatives. El Departament d'Educació delimita les zones educatives amb criteris de proximitat i coresponsabilitat, on s'inclouen tots els centres que presten el SEC.

-Avaluació del sistema i dels seus agents. L'avaluació, és el complement necessari de l'autonomia i del progrés cap a l'excel·lència en condicions d'equitat (art. 183 a 187); creació de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva de l'Educació (art. 188 i següents).

En síntesi, l'epicentre de l'activitat educativa se situa en els centres educatius, on el motor de transformació se sustenta en:

-L'autonomia, que possibilita ajustar l'educació a la mida dels alumnes que l'han de rebre i formular-ne els objectius de millora.

-La direcció, que ha de liderar el projecte educatiu per assolir els objectius previstos.

-L'Avaluació, que completa el tercer pilar, i ens aporta a tots el coneixement necessari per a la millora i per seguir avançant.

1.2. Què regula la llei, específicament, sobre els consells escolars?

Permeteu-me que faci un esment específic dels continguts de la LEC referits als Consells escolars. Només descriuré aquells aspectes que signifiquen una novetat respecte a les funcions i competències actualment atribuïdes als consells escolars de centre:

-Selecció de director/a. El CEC participa en el procediment de selecció del director/a (art. 143). La Comissió de selecció també incorpora un representant de l'Administració local.

-Aprovar acords de coresponsabilitat, convenis i altres acords de col·laboració del centre amb entitats o institucions.

-Aprovar la **carta de compromís educatiu**.

Pel que fa als Consell escolar de Catalunya, consells territorials i consells municipals, només citar que la Llei 25/1985, del 10 de desembre, dels consells escolars es deroga per l'actual Llei d'Educació. El CE de Catalunya manté la composició actual, com a màxim fins al límit de vuit anys de desplegament de la Llei, es manté l'especificitat del consell escolar territorial de Barcelona i, finalment indicar que els consells escolars municipals es podran constituir, de forma voluntària, o preceptivament en el supòsit que l'Ajuntament hagi assumit la delegació de competències de creació de centres de primer cicle d'educació infantil, artístics o adults.

2. QUIN ÉS EL CALENDARI DE DESPLEGAMENT I LES PRIMERES NORMES A DESENVOLUPAR?

Properament el Govern aprovarà la concreció del Calendari de desplegament de la LEC, que està previst en 8 anys.

En vull destacar els següents aspectes prioritaris:

- Decret que regula l'Autonomia del centre educatiu, tant des del punt de vista pedagògic, com curricular i organitzatiu.
- La normativa que regularà les competències de la direcció del centre, les quals passaran a ser reconegudes com a "autoritat pública"
- Els criteris per al finançament del sosteniment dels centres de titularitat privada que presten el SEC.
- Les normes relatives a les plantilles i professorat del centres públics de la Generalitat.
- El mapa escolar de la planificació de l'oferta educativa i l'escolarització en el Servei d'educació de Catalunya.
- Creació de l'Agència d'Avaluació i Prospectiva de l'Educació i de l'Institut Superior de les Arts.

Algunes actuacions que ja s'estan implementant són:

- Beques estímulo per a la continuïtat en els estudis postobligatoris (convocatòria d'1.000.000 d'euros beques de bon rendiment, alumnat que obtingui una qualificació superior a 8 i en funció de la situació econòmica familiar).
- L'extensió gradual de les zones educatives del territori. 18 zones educativa, 12 el curs passat.
- L'elaboració de les orientacions per la carta de compromís educatiu

3. CONCRECIÓ A LA CIUTAT DE BARCELONA. EL CONSORCI D'EDUCACIÓ

Com es concreten aquestes estratègies de modernització del sistema educatiu i les finalitats que inspiren la Llei d'Educació a Barcelona ciutat?

Barcelona escolaritza més de 233.000 alumnes, gairebé el 20% de l'alumnat de tot Catalunya, distribuïts en 779 centres, que representen, també, el 17'5% del total de centres de Catalunya. Tanmateix, el 19'5% del professorat de centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya treballa a Barcelona. A la ciutat, l'oferta educativa

creix, aquest nou curs 2009-2010 amb 44 nous grups, i s'invertiran 68M€ en actuacions de reforma ampliació i millora que afectaran 170 centres educatius de la ciutat.

Més enllà de les xifres, que aporten una visió de la complexitat de la gestió de l'educació, però alhora també de la seva riquesa, el Consorci d'Educació de Barcelona concreta les estratègies de modernització del sistema i les finalitats de la Llei mitjançant un seguit d'actuacions, les quals convé que coneguin els consells escolars per tenir-les presents en la seva tasca actual i futura per anar contribuint, des de la vostra vessant, a aquest procés de modernització.

Aquestes actuacions són:

- Crear les condicions per a la millora dels resultats acadèmics, reforçant els programes per a l'èxit escolar i els projectes d'innovació educativa. Aquest curs l'avaluació de sisè primària a més de les proves de llengua catalana, llengua castellana i matemàtiques, inclourà una prova específica de la tercera llengua (anglès).

- Impulsar, amb els Plans d'Autonomia de Centre la cohesió dels equips educatius al voltant d'un projecte de centre propi i ajustat a les especificitats del seu alumnat i el seu entorn. Actualment a Barcelona hi ha atorgats 78 centres amb PAC, 33 a escoles de primària i 45 a instituts.

- Reforçar el paper de les direccions dels centres, oferint la formació específica que requereix el rol que els atribueix la LEC i incrementant la seva participació en els espais de presa de decisió del Consorci.

- Ajustar el Mapa Escolar adaptant-lo a les noves necessitats tant de l'etapa obligatòria com de la postobligatòria, potenciant el lligam entre centres de primària i secundària, comptant amb l'oferta de l'escola concertada que presta el Servei d'Educació i iniciant projectes Institut-escola que permetin una major unitat en l'oferta 3-16 en centres públics.

- Aprofundir en la relació de l'escola amb el territori, tant des dels serveis educatius com amb els districtes. Iniciar el procés de creació de les zones educatives previstes en la Llei d'Educació.

- Ser pioners en el desplegament del Programa 1 x 1 d'ús de les tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement, garantint que el màxim d'escoles de Barcelona se sumin a aquesta línia, tot reforçant els centres tant pel que fa a la provisió de les infraestructures necessàries com en la formació del professorat i el treball dels

continguts i les metodologies. Enguany s'iniciaran en aquest projecte 30 centres educatius de la ciutat.

-Incrementar el nombre d'alumnes que donen continuïtat a la seva formació en l'etapa postobligatòria. El Consorci farà una aposta important per reforçar els programes d'orientació i acompanyament en les transicions que desenvolupa amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

He citat algunes actuacions, però serà en l'esdevenir del dia a dia on haurem d'anar incorporant les estratègies de canvi que promou la LEC

Per acabar, us vull adreçar uns missatges com a representants de diferents sectors en les consells escolars.

Com ja hem vist, la Llei, en sentit ampli, confereix i dona valor al concepte de coresponsabilitat. Coresponsabilitat amb les famílies, a través de la Carta de compromís educatiu; coresponsabilitat amb les administracions, per sumar esforços i avançar de forma coordinada amb els objectius educatius, coresponsabilitat, en definitiva, amb tots els agents que formen part de l'acte educatiu.

Aquesta idea de coresponsabilitat va associada a la de compromís i és, des d'aquesta perspectiva, que tots els agents que intervenim en l'educació estem compromesos en l'assoliment de les finalitats que persegueix.

I vosaltres, com a representants de l'administració local en els consells escolars de centre, o com a membres d'altres consells escolars –municipal, de districte- hi teniu també el vostre paper paper, la vostra missió en l'educació.

A Barcelona tenim un avantatge, i és el clima positiu de receptivitat i de col·laboració dels consells escolars vers les propostes que els representants municipals realitzen.

Sovint, els temes que es tracten en els consells escolars estan molt relacionats amb la vida i funcionament del centre. El representant municipal sol ser receptor de "demandes" relatives a aspectes relacionats amb l'equipament escolar i el seu manteniment (si més no en les escoles).

Amb el desplegament de la Llei iniciem una etapa en la que la participació en els debats del consell escolar ha d'anar més enllà del funcionament ordinari i de la programació d'activitats. La implicació de les escoles i els instituts en la vida del barri, el districte, bé a nivell cultural, esportiu, lúdic, de relacions amb l'activitat econòmica de l'entorn, o de treball en xarxa dels centres per afavorir una oferta equilibrada, situa els representants municipals en l'àmbit "protagonista" i de "pont" entre el centre i el seu

entorn. Aquesta és, doncs, una nova dimensió a incorporar en el paper dels representants municipals en els consells escolars: Ajudar a l'escola a evolucionar des d'aquest model centrípet ,que deia al començament de la meva intervenció, cap a un model obert i centrífug.

Des del Consorci, ja ho hem dit, vetllarem per afavorir aquestes línies d'intervenció i de participació, i estem a la seva disposició per treballar plegats en la millora de l'educació a Barcelona, i amb la voluntat de ser referents i model per al conjunt del país. Finalment, no vull deixar de citar unes paraules de l'Honorable conseller d'educació, amb les quals considero que se sintetitza allò que perseguim amb la Llei d'Educació:

“L'educació és un element de construcció estratègica d'aquest país, i el Model Educatiu que construïm, que es construeix a partir de la Llei d'Educació n'és la peça de toc”.

Espero i desitjo que ho fem possible entre tots.

Moltes gràcies per la vostra atenció>>.